

Urad Vlade RS za komuniciranje
gp.ukom@gov.si

Številka: 010-134/2016/2

Datum: 30. 3. 2016

Zadeva: Predlagam. vladi predlog št. 7246-37: Vlada naj vpelje strog nadzor nad porabo javnih sredstev

Iz vsebine prejetega predloga št. 7246-37, ki se nanaša na nadzor nad porabo javnih sredstev, izhaja predlog predlagatelja, po katerem naj javni uslužbenci odgovarjajo za racionalno porabo sredstev z vsem svojim premoženjem, neracionalna poraba proračunskih sredstev pa naj se šteje tudi kot kršitev delovne discipline javnih uslužbencev. Ker se vsebina predloga nanaša tudi na nadzor nad porabo javnih sredstev, kazniva dejanja in predlagane zaporne kazni, vam posredujemo naslednji odgovor v okviru svojih pristojnosti – torej glede odgovornosti javnih uslužbencev. Ministrstvo za finance je svoj del odgovora že pripravilo, glede kaznovalnega prava in predlagane zaporne kazni pa predlagamo, da navedeni predlog posredujete še Ministrstvu za pravosodje.

Uvodoma pojasnjujemo, da so obveznosti iz delovnega razmerja javnega uslužbenca opredeljene predvsem v dveh sistemskih zakonih, in sicer Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07–UPB3, 65/08, 69/08-ZTFI-A, 69/08-ZZavar-E, 74/09 Odl.US: U-I-136/07-13 in 40/12-ZUJF, v nadaljevanju ZJU), ki ureja delovna razmerja v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti, in Zakonu o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, v nadaljevanju ZDR-1), ki ureja delovna razmerja v ostalih subjektih javnega sektorja. Prav tako je treba upoštevati, da tako v državnih organih in občinah, kot tudi v drugih subjektih javnega sektorja (javni zavodi, javne agencije, javni skladi) veljajo še področni zakoni, ki tudi urejajo delovna razmerja javnih uslužbencev.

Za javne uslužbenke veljajo določene posebnosti zaradi narave dela, ki ga opravljajo. S svojim delom javni uslužbenci uresničujejo javni interes in za njihovo delo se porabljajo javna sredstva. Javni uslužbenec izvršuje javne naloge zaradi zadovoljevanja javnega interesa, kar mora upoštevati pri opravljanju svojega dela. Obveznosti javnih uslužbencev so po ZJU opredeljene tako, da je predvsem poudarjena strokovnost, etičnost, pravilnost in smotrnost dela javnega uslužbenca, pri čemer v zvezi s predlogom št. 7246-37 izpostavljamo predvsem naslednji načeli sistema javnih uslužbencev:

- **načelo odgovornosti za rezultate** (13. člen ZJU), po katerem javni uslužbenec odgovarja za kvalitetno, hitro in učinkovito izvrševanje zaupanih javnih nalog;
- **načelo dobrega gospodarja** (14. člen ZJU), na podlagi katere mora javni uslužbenec javna sredstva uporabljati gospodarno in učinkovito, s ciljem doseganja najboljših rezultatov ob enakih stroških oziroma enakih rezultatov ob najnižjih stroških.

V zvezi s predlogom predlagatelja je treba upoštevati, da je odgovornost za zakonito in smotrno delovanje javnih uslužbencev v naši pravni ureditvi že urejena (disciplinsko, kazensko in materialno), ne samo na ravni najvišjih javnih uslužbencev, pač pa tudi pri delu vseh ostalih javnih uslužbencev. Javni uslužbenci so v skladu z veljavno ureditvijo v določenih primerih že

sedaj lahko poklicani na odgovornost oziroma so ustrezno sankcionirani. Zakonodaja omogoča, da se ob ugotovljenih kršitvah pri opravljanju dela javnih uslužbencev uveljavijo tudi sankcije, ki jih zakonodaja daje za te primere na voljo, in sicer uveljavljanje disciplinske, odškodninske in kazenske odgovornosti.

Glede **disciplinske odgovornosti** se za javne uslužbence uporablja XVII. poglavje »Disciplinska odgovornost« Zakona o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 35/05 – uradno prečiščeno besedilo), razen 2., 3. in 4. točke drugega odstavka 124. člena zakona. Nezakonito ali nenamensko razpolaganje z javnimi sredstvi je kot težja disciplinska kršitev opredeljena v 3. točki drugega odstavka 123. člena ZJU.

Javni uslužbenec lahko poleg disciplinske odgovornosti odgovarja tudi za **prekršek in kaznivo dejanje**. Vse te odgovornosti ne izključujejo disciplinske odgovornosti. Kazenski zakonik (KZ-1) v šestindvajsetem poglavju določa »Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva«, ki se nanašajo na naslednja kazniva dejanja uradnih oseb oziroma javnih uslužbencev: Zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic (257. člen); Oškodovanje javnih sredstev (257.a člen); Nevestno delo v službi (258. člen); Ponareditev ali uničenje uradne listine, knjige, spisa ali arhivskega gradiva (259. člen); Izdaja tajnih podatkov (260. člen); Jemanje podkupnine (261. člen); Dajanje podkupnine (262. člen); Sprejemanje koristi za nezakonito posredovanje (263. člen); Dajanje daril za nezakonito posredovanje (264. člen); Kršitev človeškega dostojanstva z zlorabo uradnega položaja ali uradnih pravic (266. člen); Izsiljevanje izjave (267. člen) in Protipravna prilastitev stvari ob preiskavi ali izvršbi (268. člen). Kazenska odgovornost se ugotavlja pred kazenskim sodiščem. Kazensko sodišče mora oškodovancu omogočiti uveljavitev tudi civilnopravnega odškodninskega zahtevka znotraj kazenskega postopka oziroma ga napotiti na pravdo, kjer uveljavlja odškodnino po OZ in Zakonu o pravnem postopku (ZPP) pred civilnim sodiščem.

Če ima kršitev delovnih obveznosti javnega uslužbenca vse znake kaznivega dejanja, delodajalec lahko javnemu uslužbencu izredno **odpove pogodbo o zaposlitvi**. Nadalje delodajalec odpove pogodbo o zaposlitvi javnemu uslužbencu, za katerega se ugotovi, da je nesposoben za svoj položaj oziroma za svoje delovno mesto. Javni uslužbenec je na podlagi 159. člena ZJU nesposoben za svoje delovno mesto, če ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov. Šteje se, da javni uslužbenec ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov, če ne opravlja dela v določenih ali dogovorjenih rokih oziroma naloženega dela ne opravlja strokovno in kakovostno.

Odškodninska odgovornost javnih uslužbencev, zaposlenih v državnih organih in upravah samoupravnih lokalnih skupnosti je posebej urejena v ZJU (od 135. do 140. člena). Za izplačano odškodnino za škodo, ki jo je javni uslužbenec na delu ali v zvezi z delom naklepno ali iz hude malomarnosti povzročil tretji osebi, uveljavlja delodajalec, ki je škodo izplačal, regresni zahtevek za poplačilo celotne izplačane odškodnine. Če bi škodo povzročil inšpektor, pa velja še Zakon o inšpekcijskem nadzoru. Za javne uslužbence, ki so zaposleni v javnih agencijah, javnih skladih, javnih zavodih in javnih gospodarskih zavodih, drugih osebah javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti, pa se uporabljajo določila ZDR-1 o odškodninski odgovornosti.

Glede na vse navedeno je mogoče ugotoviti, da veljavna ureditev že sedaj omogoča, da se ob morebitnih ugotovljenih nepravilnostih pri izpolnjevanju delovnih obveznosti, tudi na primer v zvezi z oškodovanjem javnih sredstev, lahko ugotovi, kdo izmed javnih uslužbencev je odgovoren ter po potrebi uvede in izpelje ustrezen postopek – disciplinski, odškodninski ali celo kazenski.

S spoštovanjem,

mag. Tanja Bogataj
DRŽAVNA SEKRETARKA